

GRAMOFON

ZENEKRITIKAI MŰHELY

TISZTELGÉS KOCSIS ZOLTÁN ELŐTT
Hungaroton
 HCD 32803/804

Üstökösként robbant be Kocsis Zoltán a zenei életbe; nem véletlen, hogy Szvjatoszlav Richter is felfedezte a fiatal művészt. Kocsis állócsillaggá vált, forró hangulatú koncertjei sokáig emlékezetes maradnak, ezeket mindig nagy várakozás előzte meg, hiszen jól felépített programot, hihetetlenül mély tolmácsolást kapott az érdeklődő. Kocsis Zoltán mindig maximális alázattal közelített a zenéhez.

Ami munkát Kocsis Zoltán végzett, az öt embernek is sok lett volna, szinte minden belefért az idejébe. Bár nem sokáig tanított a Zeneakadémián, de mindig szívesen meghallgatta az ifjú tehetségeket, mesterkurzusokat tartott. Nem csak hangszerelt, átiratokat készített, hanem írt a zenéről. A Mozgó Világban és a Holmiban olvashattuk esztétikai-filozófiai esszéit, kritikáit, de Kocsis írt ismertetőket is. A vele készült interjúkban bámulatos memóriájára, hatalmas tudására csodálkozhattunk rá, tökéletesen ismerte a művek hátterét, keletkezéstörténetét – mindent, ami kapcsolódott azokhoz. A beszélgetésekbe beleszólt saját véleményét, párhuzamokat talált irodalmi és zeneművek

között, rámutatott, hogy egy-egy motívum, harmóniafordulat kikenél szerepel. Zeneszerzőként is bemutatkozott, néhány művét lemezekben is megtaláljuk. Schönberg Mózes és Áronját kiegészítette a harmadik felvonással, talán ezt tartotta zeneszerzői munkássága legnagyobb eredményének. Számos olyan művet bemutatott, mely Magyarországon még nem hangzott el korábban, így Schönberg Gurreliederjét, a már említett Mózes és Áront, vagy Richard Strauss-operákat. Tervei közt szerepelt az összes, eddig itthon még nem játszott Strauss-mű bemutatása.

A kétlemezes kiadvány – A Tribute – Kocsis Zoltán szólózongora-felvételeiből, kamarazenészi és karmesteri felvételeiből válogat. A hallgató kap egykís ízelítőt Kocsis hangszereléséről (ilyen a Debussy-ciklus) és átirat-készítéséről – Wagner Parsifaljának zongoraletétje igazolja, hogy Kocsis képes volt a zongorán megjeleníteni a zenekari színeket. Egy ilyen nagy léptékű életműből rövid, mindent átfogó összeállítást készíteni lehetetlen, óhatatlanul kimaradnak szerzők, műfajok, kamarapartnerek, karmesterek. A lemez – terjedelme miatt – nem mutathatta be Kocsist operakarmesterként, zeneszerzőként vagy a kortárs zene tolmácsolójaként; azonban olyan felvételek is szerepelnek, melyek egyébként már nem elérhetők. II szerző műveit, tételeit kínálja a Hungaroton kiadványa, találunk egészen rövideket, melyek a ráadásdarabok irodalmába is tartozhatnak. Az első lemez Kocsist mint zongoristát, a második mint karmestert mutatja be a felvételeken keresztül, neves előadók közreműködésével. Kocsis Zoltán nem specializálódott egyetlen szerzőre vagy korszakra, de voltak olyan komponisták, akiknek az életműve számára kiemelt volt. Ilyen Debussy különös-különleges világa, a lemezen két Kocsis-átirat is szerepel. De hallhatunk a Kocsis által az itthoni köztudatba hozott

Rahmanyinovtól is több felvételt. (Kocsisra jellemző módon nem csak a zongoraversenyeket, szimfóniákat, hanem a rahmanyinovi életmű nem ismert szeletét is megismerhette a koncertre járó közönség.) Kocsis Mozart-rajongása is közismert, a lemezen a B-dúr zongoraverseny szólal meg azzal a finom, sokszor éteri hangzással, zenei megoldásokkal, melyek a darab lényegét mutatják, valóban mozartossá teszik. A negyedik és legfontosabb komponista Kocsis számára Bartók. Kocsist Bartók-szakértőként tartják számon, már az első lemez-összkiadás megjelenésében nagy szerepet játszott. A második összkiadás (Bartók Új Sorozat) munkálataiba is belekezdett, a megjelent felvételek rendkívül pozitív visszhangot kaptak. A Hungaroton kiadványán hat Bartók-mű szerepel, köztük olyanok, melyek alig szólanak meg koncerttermekben.

Ha a lemezen található élő és stúdiófelvételek művészi minőségéről számolunk be, nem kétséges, hogy mindegyik darab tolmácsolása remek. A közreműködők neve helyenként nem ahhoz a darabhoz van rendelve, amit hallunk, a gyűjteményben szereplő felvételek korábbi katalógusszáma nem szerepel.

Kocsis Zoltán korai halála mindenkit megdöbbenített. Már csak felvételekről nézhetjük-hallgathatjuk a karizmatikus művészt.

Lehotka Ildikó

JELMAGYARÁZAT A KRITIKAI ROVATHOZ

★★★★★

Remekmű

★★★★

Kiváló

★★★

Jó

★★

Átlagos

★

Elfogadható

○

Gyenge